

Öğretmenlik Uygulaması-II Dersine İlişkin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Teacher Candidates' Views Regarding to Teaching Practice-II

Emine Karasu Avcı, Bilgin Ünal İbret
Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu.

İlk kayıt tarihi: 15.06.2016

Yayına Kabul Tarihi: 22.12.2016

Özet

Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adayları için öğretmenliğe doğru giden yolda deneyim kazanmada önemli bir derstir. Öğretmenlik Uygulaması dersinin amaçlarına ulaşabilmesinde, öğretmen adaylarının bu dersten beklentilerinin ve uygulama sürecinde yaşadıkları problemlerin neler olduğunun bilinmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmada, 2015-2016 eğitim-öğretim dönemi Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersine ilişkin görüşleri ortaya konulmuştur. Nitel modelde gerçekleştirilmiş olan araştırmada, veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu doğrultuda 4. sınıf öğretmen adaylarına 4 soru sorulmuştur. Elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırmada Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin katkılarını okul öncesi öğretmen adayları uygulama/pratik yapma fırsatı vermesi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili tecrübe kazandırması olarak belirtmişlerdir. Öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması-II dersinden beklentilerini daha fazla uygulama yapabilme fırsatı sunması, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına rehber olmaları ve öğretmenlik mesleğine hazırlaması olarak ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemleri uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen gibi görmemesi ve çocukların öğretmen adaylarını bir otorite olarak görmemesi olarak belirtmektedirler. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerini uygulama başlamadan önce öğretmenlere bilgilendirme toplantısı yapılmalı, danışmanların uygulama öğretmenlerine stajyerlerin yapması gerekenleri açıklaması ve danışmanların sınıflarda öğretmen adaylarını gözlemlemeleri şeklinde belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Uygulaması, okul öncesi, öğretmen adayı.

Abstract

Teaching practice is very important course in terms of becoming a teacher for teacher candidates. In achieve the course objective that teacher candidates' expectations and their problems in process of practising are crucial factor. In this study, it was aimed to try to express the views of teacher candidates who studying in Preschool Teaching Program in Faculty of Education, Kastamonu University, 4th grade in the school year of 2015-2016 concerning Teaching Practice II. In this study, using the semi-structured interview technique which is

among the qualitative data collection techniques, gathered the data. The researchers prepared 4 semi-structured interview questions to be addressed to 4th grade teacher candidates. The findings were deciphered with using descriptive analysis. teacher candidates generally stated that Teaching Practice II contributed to them; giving to opportunity to application-practice, to gaining experience about teaching profession. Expectations of teacher candidates regarding to Teaching Practice II were that they want to more practicing and demonstrators should be role model to them and the course prepare them to teaching profession. Teacher candidates encountered some problems in Teaching Practice II. These are; demonstrators do not treated a teacher to them and children do not recognize them as an authority. Demonstrators give unnecessary errands and whole control of classroom to teacher candidates. Therefore they give some solution that demonstrators will be informed with meeting before practice and advisors in universities should explain that what teacher candidates to do in practising school to demonstrators. Advisors in universities should observation the teacher candidates.

Key words: Teaching Practice, preschool, teacher candidate.

1. Giriş

Öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarına verdikleri hizmet öncesi eğitimde adaylara mesleki yeterlik kazandırmak için uygulama okullarında Öğretmenlik Uygulaması I-II dersini farklı öğretmenlik programlarında vermektedir (Şimşek, Alkan ve Erdem, 2013). Ülkemizde 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasasının 43. maddesinde öğretmenlik mesleğinin bir uzmanlık mesleği olduğu vurgulanarak “Hangi eğitim basamağında olursa olsun öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmelerinin sağlanması esastır ve öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanır.” hükümleri öğretmen yetiştirmede uyulması gereken temel ölçütler olarak belirlenmiştir (Sılay ve Gök, 2004). 1982 yılında 41 sayılı kararname ile öğretmen yetiştirme sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığı’ndan alınarak Yüksek Öğretim Kurulu’na verilmiştir (Yapıcı ve M. Yapıcı, 2004). YÖK tarafından eğitim fakültelerinde yürütülen yeniden yapılanma çalışmaları sonucu öğretmen yetiştirmede okullardaki uygulama çalışmalarına ağırlık verilmeye başlanmıştır (Şişman ve Acat, 2003). Üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarından Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri ile Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı uygulama okullarında çeşitli etkinlikler düzenleyerek mesleklerine yönelik hazırlıklarını tamamlamaları ve öğretmenlik becerilerini geliştirmeleri beklenmektedir (Dursun ve Kuzu, 2008). Öğretmenlik Uygulaması dersi, 2 teorik, 6 pratik olmak üzere toplam 5 kredilik bir ders olarak verilmektedir (Göktaş ve Şad, 2014). Dört yıllık teorik eğitimden sonra öğretmen adayları öğretmenlik mesleğine hazırlanmak, bu alanda tecrübe ve deneyim sahibi olabilmek için çeşitli ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğretmenlik mesleğini bir öğretmenin taşıdığı bütün sorumluluğu taşıyarak tecrübe etmeye başlarlar. Öğretmen adaylarının okul ve sınıf ortamında yaparak yaşayarak öğrenme temelinde uygulama fırsatı bulduğu bu etkinliklerin tümü lisans eğitiminin son sınıfının son döneminde verilmekte olan Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında yer almaktadır.

Bu bağlamda Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adaylarına yeterli bir şekilde verilmesi nitelikli öğretmenlerin yetiştirilebilmesi açısından oldukça önemlidir (Baran, Yaşar ve Maskan, 2015).

Öğretmen eğitiminde uygulama dersleri nitelikli öğretmen yetiştirmede oldukça büyük bir öneme sahiptir (Becit, Kurt ve Kabakçı,2009). Öğretmenlik uygulamaları, öğretmen eğitimi programlarının önemli ögesidir (Ünver, 2003). Öğretmenlik uygulaması, hizmet öncesi öğretmen yetiştirmede vazgeçilmez deneyimlerden biridir. Bu ders öğretmen olma yolunda son sınıf öğrencilerinin öğretmenliğe doğru giden süreçte bir ön çalışmasıdır (Paker, 2008). YÖK (1998) Öğretmenlik Uygulaması dersini, öğretmen adaylarının kazanmış olduğu bilgi ve becerilerini bir okul ortamında deneyip geliştirebilmesi ve mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazanabilmesi için planlanan bir ders olarak tanımlamaktadır. Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adaylarının üniversite öğrenimleri boyunca öğrendiklerini hayata geçirmelerini sağlayan ve öğretmenlik programlarının atölyesi niteliğine sahip bir derstir (Akpınar, Çolak ve Yiğit, 2012). Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adayları için öğretmen olacağı alanda ve öğretim düzeyinde sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran, belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmeyi sağlayan, uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir derstir (Özenç, 2014). Öğretmenlik Uygulaması adaylardan öğretmenlik mesleğinin yeterliliklerini geliştirebildiği, kendi alanının ders programını anlamasına, kullandıkları ders kitapları ve diğer araç ve gereçleri kullanabilmesine, değerlendirebilme ve gerektiğinde ek öğretim malzemesi geliştirebilmesi, ölçme ve değerlendirme yapabilmesi ve çalışmalarını rehber öğretmeni, üniversite uygulama dersi hocası ve gerekirse diğer stajyer arkadaşlarıyla paylaşarak kendilerini geliştirmelerini sağladığı bir derstir (Sarıçoban, 2008). Öğretmenlik Uygulaması, öğretmenlik mesleğine yönelik uygulama ve etkinliklerin yer aldığı, öğrencilerin hizmet öncesinde mesleğe ilişkin beceri ve deneyim kazandığı, görüş ve kanaatler oluşturdukları derstir (Karadüz, Eser, Şahin ve İlbay, 2009). Öğretmen adayları bu ders kapsamında, uygulama okullarında öğretmenlerin gözetiminde altı saatlik okul gününün en az üç saatinde uygulama, diğer zamanlarda ise gözlem yapması gerekir. Söz konusu dersin fakültedeki iki saatlik bölümünde de uygulama okullarındaki ders anlatımlarıyla ilgili tartışma ve değerlendirmelerin yapıldığı bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır (Baştürk, 2009). Öğretmenlik Uygulaması dersi, öğretmen adaylarına alan kültürü, genel kültür ve öğretmenlik formasyonu derslerinde kazandıkları bilgi, beceri, tutum, değer ve alışkanlıkları mesleki ortamda etkili, verimli ve güvenli olarak kullanma olanağı sağlayarak onların bireysel ve mesleki gelişmelerini amaçlamaktadır (Özay Köse, 2015).

Demir ve Çamlı (2011) öğretmenin sahip olması gereken profesyonel niteliklerinin başında öğreneni tanımak, güvene dayalı ilişkiler kurabilmek, öğrencilerin kendilerini planlama, organizasyon, düzenleme ve değerlendirme becerilerini keşfetmeleri ve bunları kullanmalarına yardımcı olmaları gerektiğini belirtmektedirler. Öğretmenlik Uygulaması dersi aracılığıyla öğretmen adayları yaşayarak öğrenme sürecine dâhil

olurlar. Mesleğe yönelik bilgilerini uygulamaya koyma olanağına sahip olurlar. Ayrıca öğretmen adayları kendilerini sorgulama, nasıl bir öğretici olduklarını uygulamalı olarak görme ve eksiklerini giderme fırsatı da yakalarlar (Poulou, 2007; Akt. Akpınar vd., 2012). Bu ders aracılığıyla öğretmen adaylarından gerçek okul ortamında gözlem yapmaları ve öğretme-öğrenme sürecine ilişkin fikir edinmeleri beklenir (Dursun ve Kuzu, 2008). Öğretmenlik Uygulaması dersi yoluyla öğretmen adaylarından, öğretmen olabilmenin gerekleri ile birlikte sorumluluklarının bilincine varabilmeleri de beklenilmektedir. Öğretmen adaylarının bu ders ile mesleğe karşı tutumlarına olumlu katkı sağlaması amaçlanır. Ayrıca adaylar hem öğretim etkinliklerini uygulama fırsatı bulabilmekte hem de duyuşsal anlamda mesleğe yönelik uyumlarını artırmaktadırlar (Şimşek vd., 2013). Işıkoğlu, İvrend ve Şahin (2007) Öğretmenlik Uygulaması dersini, öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve tutumlarını birleştirerek uygulamaya yansıtma imkân sağladığını belirtirler. Barnes (2010) Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen yetiştirme çalışmalarının önemli bir basamağı olduğunu ifade etmektedir. Demircioğlu (2010) Öğretmenlik Uygulaması ile adaylarının gittikleri okullarda derslere doğrudan katılmakta olduklarını ve ders anlatarak öğretmenlik mesleği ile ilgili gerekleri öğrendiklerinden bahseder. Öğretmen adaylarının bu süreçte kuvvetli yanlarını pekiştirmesi ve eksik yanlarını görüp geliştirmesi gerekir (Acheson & Gall, 1980). Wagler (2007) okul uygulama derslerinin teorik bilgilerin uygulamaya dönüştürülmesinde ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin kendilerini geliştirmesinde önemli etkiye sahip olduğunu belirtir. Yalın Uçar (2012) Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adayının ilk mesleki deneyimlerini yaşadığı ve mesleki yeterliğini geliştirdiği bir süreç olması yönüyle önem taşıdığını belirtir. Öğretmenlik Uygulaması dersiyle öğretmen adaylarının;

- Uygulama okulunda değişik sınıflarda öğretmenlik yaparak öğretmenlik mesleğinin yeterliklerini geliştirebilmeleri,
- Kendi alanlarının ders programını anlayabilme, ders kitaplarını değerlendirebilme, ölçme ve değerlendirme yapabilmeleri,
- Öğretmenlik Uygulaması sırasında kazanmış oldukları deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşarak kendilerini bu yönde geliştirebilme yeteneklerini kazanmaları beklenmektedir (Fakülte Okul İşbirliği, 1998).

Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin etkili bir şekilde uygulanabilmesinde öğretmen adayları için bu dersin sağladığı yararların neler olduğunu, beklentilerini, karşılaştıkları problemleri ve bu problemlere yönelik çözüm önerilerini belirlemek önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada “Öğretmenlik Uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmaktadır.

2. Yöntem

Bu araştırmada “Öğretmenlik Uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu amaçla araştırmada, nitel araştırma modeli benimsenmiştir. Nitel model, bireylerin deneyimleri ve bunların yorumlanması ile ilgili olması nedeniyle tercih edilmiştir (Orhan, 2010).

2.1. Çalışma Grubu: Araştırmanın çalışma grubunu, 2015–2016 eğitim öğretim dönemi Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği 4.sınıfta okuyan 68 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları gönüllülük esasına göre belirlenmiştir.

2.2. Veri Toplama Aracı: Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sorularının hazırlanması için ilgili literatür taraması yapılarak soru taslağı hazırlanmıştır. Oluşturulan taslak form, 2 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü çalışmalarda araştırmacının göremediği şeyleri dışarıdan bir göz olarak görüp, inceleyip fikir sunması açısından yararlı olmaktadır. Uzman görüşleri doğrultusunda sorular yeniden düzenlenmiştir. Daha sonra Okul Öncesi Öğretmenliği 4.sınıfta okuyan 5 öğretmen adayına yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının görüşme sorularına verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde soruların istenilen amaca hizmet ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Pilot çalışmaya katılan öğretmen adayları araştırmaya tekrar dâhil edilmemiştir. Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adayı olarak Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin kazandırdığı deneyimler nelerdir?
2. Öğretmenlik Uygulaması-II dersinden beklentileriniz nelerdir?
3. Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde yaşadığınız problemler nelerdir?
4. Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde yaşadığınız problemlerin çözülmesinde çözüm önerileriniz nelerdir?

2.3. Verilerin Toplanması ve Çözülmesi: Veriler, araştırmaya gönüllü olarak katılan 68 Okul Öncesi öğretmen adayına yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanması ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz, araştırmalarda elde edilen verilerin kavramsal yapısının daha önce belirlenmesi ve analizinin yapıya bağlı olarak yapıldığı için tercih edilmiştir (Çepni, 2014). Araştırmada Yıldırım ve Şimşek’in (2003) betimsel analiz aşamaları göz önünde bulundurularak analiz yapılmıştır. Bu doğrultuda bu araştırmada yapılan betimsel analizde aşağıdaki aşamalar izlenmiştir:

1. Araştırma sorularında hareket ederek bir çerçeve oluşturulmuştur.
2. Oluşturulan bu çerçeveye dayalı olarak soruların okunması ve düzenlenmesi yapılmıştır.
3. Veriler anlamlı ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmiştir.

4. Verilerin tanımlanarak doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Çözümleme yapılırken öğretmen adaylarına ÖA1, ÖA2, ÖA3,...ÖA66, ÖA67, ÖA68 gibi kodlar verilmiştir. Araştırmada kategorilerin elde edildiği öğretmen adaylarının görüşlerinden alıntılar verilerek geçerlik; verilerin kategorilere ayrılması ise iki araştırmacı tarafından yapılarak güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sorularına ilişkin veriler tablolar halinde sunulmaktadır. Araştırmanın birinci sorusunda okul öncesi öğretmen adaylarına “Öğretmen adayı olarak Öğretmenlik Uygulaması- II dersinin kazandırdığı deneyimler nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu soruya yönelik görüşlerine Tablo 1’de yer verilmektedir:

Tablo 1. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin katkılarına ilişkin görüşlerinin istatistiksel verileri

Kategoriler	f	%
Uygulama/pratik yapma fırsatı vermesi	17	17,17
Öğretmenlik mesleği ile ilgili tecrübe kazandırması	16	16,16
Çocukları tanıma fırsatı vermesi	10	10,10
Çocuklar ile iletişim kurabilme becerisi kazandırması	10	10,10
Sınıf yönetimi/kontrolü sağlama tecrübesi kazandırması	10	10,10
Çocukları gözlemlememizi sağlaması	6	6,06
Öğretmenlik mesleğini tanıtmaması	6	6,06
Öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirme fırsatı vermesi	5	5,05
Öğretmenlik mesleğine hazırlaması	4	4,04
Problemleri çözme fırsatı sağlaması	3	3,03
Öğretme sorumluluğu kazandırması	2	2,02
Öğretmenleri gözlemleyebilme	2	2,02
Bu uygulamanın deneyim kazandırmaması	2	2,02
Çocuklarla vakit geçirme fırsatı elde edilmesi	1	1,01
Okulun kazandıramadıklarının uygulamada kazanılması	1	1,01
Öğrencilerin beklentilerine cevap verebilmeyi öğrenme	1	1,01
Okul ortamını gözlemlemeyi sağlaması	1	1,01
Okul ortamına alışmayı sağlaması	1	1,01
Öğrencilere alışmak için fırsat vermesi	1	1,01
TOPLAM	99	100

Araştırmanın bu sorusunu öğretmen adaylarının çok sayıda görüşlerle ifade ettikleri görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin katkılarını okul öncesi öğretmen adayları en fazla sırasıyla “uygulama/pratik yapma fırsatı vermesi (17), öğretmenlik mesleği ile ilgili tecrübe kazandırması (16), çocukları tanıma fırsatı vermesi (10), çocuklar ile iletişim kurabilme becerisi kazandırması (10), sınıf yöneti-

mi/kontrolü sağlama tecrübesi kazandırması (10)” olarak belirtmektedirler. Öğretmen adaylarından bazıları araştırmanın bu sorusunu şu şekilde cevaplamışlardır:

ÖA16 “Uygulama yapma imkânı bulmuş oldum. Teorik bilgileri pratiğe dönüştürebilme fırsatı buldum.” **ÖA29** “Sınıfa hâkim olma ve öğrencilere etkinlik yaptırmada bizi ileri dönemlere hazır hale getirdi.” **ÖA35** “Meslek hayatımıza hazırlıklı olmamızı, heyecanımızı yenmemizi sağlıyor.” **ÖA58** “Mesleğe hazırlar. Tecrübe kazandırır. Çocuklarla iç içe olunur. Sorumluluk bilinci daha fazla gelişir. Edinilen bilgiler uygulanır.” **ÖA63** “Öğretmenlik için deneyim sağladı. Çocukları yakından tanıma ve öğretme sorumluluğu almamızı sağladı.”

Okul öncesi öğretmen adaylarının araştırmanın bu sorusunu daha çok uygulama yapmaya imkân sağlaması olarak belirttikleri görülmektedir. Bu durum aslında öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde neyi önemsediklerini göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın ikinci sorusunda okul öncesi öğretmen adaylarına “Öğretmenlik Uygulaması- II dersinden beklentileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu soruya yönelik görüşlerine Tablo 2’de yer verilmektedir:

Tablo 2. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinden beklentilerine ilişkin istatistiksel verileri

Kategoriler	f	%
Daha fazla uygulama yapabilme fırsatı sunması	10	15,15
Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına rehber olmaları	9	13,63
Öğretmenlik mesleğine hazırlaması	7	10,60
Beklentim yok	5	7,57
Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına öğretmen gibi davranması	5	7,57
Sınıflarda daha fazla etkin olmalarına imkân verilmesi	4	6,06
Daha donanımlı öğretmenlerin yetiştirilmesi	4	6,06
Öğretmen adaylarına öğrencileri gözlemlemeleri için daha fazla zaman tanınması	2	3,03
Öğretmen adaylarının danışmanları tarafından gözlemlenmeleri	2	3,03
Meslek hayatında bu uygulamanın yararlarının görülmesi	2	3,03
Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını sınırlandırmaması	2	3,03
Öğretmen adaylarının çocuklarla iletişimini geliştirmesi	2	3,03
Öğretmen adaylarına sınıf hâkimiyetini öğretmesi	2	3,03
Uygulama okulu ve danışmanların bilgi alış verişi yapması	2	3,03
Uygulamaların artırılması	2	3,03
Uygulamanın bitmesi	1	1,51
Uygulamanın daha fazla zamana yayılması	1	1,51
Öğretmenlik mesleğimde karşılaşılabileceğim sorunları en aza indirmesi	1	1,51

Kategoriler	f	%
Öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını azaltmasını	1	1,51
Uygulama öğretmenlerinin deneyimlerinden faydalanabilme	1	1,51
Öğretim elemanlarının daha iyi danışmanlık yapmaları	1	1,51
TOPLAM	66	100

Tablo 2'ye göre Öğretmenlik Uygulaması-II dersinden beklentilerini okul öncesi öğretmen adayları en fazla sırasıyla “daha fazla uygulama yapabilme fırsatı sunması (10), uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına rehber olmaları (9), öğretmenlik mesleğine hazırlaması (7), beklentim yok (5), uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına öğretmen gibi davranması (5)” olarak belirtmektedirler. Öğretmen adaylarından bazılarının araştırmanın bu sorusunu aşağıdaki gibi cevapladıkları görülmektedir:

ÖA4 “Sınıf öğretmenlerimizin ve koordinatörlerin işbirliği içinde çalışarak bizim daha iyi yetişmemiz için çaba harcamalarını görmek, hissetmek. Ama ne yazık ki teoriden ileriye gidilmiyor.” **ÖA24** “Öğretmenlik mesleğinde çıkabilecek sorunları en aza indirmesi; staj yapılan okuldaki hocalarla üniversitedeki hocaların bilgi alış verişini yapması.” **ÖA28** “Staj hocasının uygulama yapıp örnek olması; stajyeri köle olarak görmemesi.” **ÖA50** “Çocuklarla iletişimi geliştirmesi, oraya ait olduğumu hissettirmesi.” **ÖA59** “Staj okullarındaki öğretmenlerin bize rehber olabildikleri, onlardan bir şeyler öğrenebileceğimiz bir ders olmasını isterdik.”

Okul öncesi öğretmen adayları araştırmanın birinci sorusunda olduğu gibi ikinci sorusunda da uygulama yapma fırsatının elde edilmesi üzerinde durmaktadırlar. Bu durum öğretmen adayları için uygulama yapmanın ne kadar önemli olduğunu da göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü sorusunda okul öncesi öğretmen adaylarına “Öğretmenlik Uygulaması- II dersinde yaşadığınız problemler nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu soruya yönelik görüşlerine Tablo 3'te yer verilmektedir:

Tablo 3. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemlere ilişkin istatistiksel veriler

Kategoriler	f	%
Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen gibi görmemesi	8	10
Çocukların öğretmen adaylarını bir otorite olarak görmemesi	8	10
Problem yaşamıyorum	8	10
Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının görevlerinden başka durumlarda kullanması	6	7,5
Uygulama öğretmenlerinin tüm sınıfın hâkimiyetini öğretmen adaylarına bırakması	6	7,5
Öğretmen adaylarının çocuklarla iletişim kuramamaları	6	7,5
Öğretmen adaylarının sınıf hâkimiyetinde zorlanmaları	5	6,25
Öğretmen adaylarına yeterli rehberliğin yapılmaması	4	5

Kategoriler	f	%
Uygulama öğretmenlerinin çocuklarla olumsuz diyaloglar kurması	3	3,75
Uygulama öğretmenlerinin çocuklara bir şey kazandırmaya çalışmaması	3	3,75
Uygulama okullarında veli baskılarının yaşanması	2	2,5
Çocukların öğretmen adaylarına alışmakta güçlük yaşamaları	2	2,5
Uygulama öğretmenlerinin tüm etkinlikleri öğretmen adaylarına yaptırması	2	2,5
Uygulama okullarında stajyer öğretmen sayısının az/fazla olması	2	2,5
Öğretmen adaylarının çocuklara alışmakta güçlük yaşamaları	2	2,5
Öğretmen adaylarının tecrübesiz olmaları	2	2,5
Öğretmen adaylarının çocukları tanıma fırsatı bulamaması	2	2,5
Uygulama dosyasının gelişigüzel hazırlanmış olması	1	1,25
Öğretmen adaylarının okulda öğrendikleri bilgilerin stajda uygulanamaması	1	1,25
Staja gidildiği gün KPSS çalışılmaması	1	1,25
Okul fiziki yapısında yetersizliklerin bulunması	1	1,25
Öğretmen adaylarının sorumluluk almakta zorlanmaları	1	1,25
Öğretmen adaylarının davranışlarının sınırlandırılması	1	1,25
Uygulama süresinin haftada 1 gün olması	1	1,25
Staj dosyası doldurmanın zaman kaybı olması	1	1,25
Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını birbirleriyle kıyaslamaları	1	1,25
TOPLAM	80	100

Tablo 3 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemleri en fazla sırasıyla “uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen gibi görmemesi (8), çocukların öğretmen adaylarını bir otorite olarak görmemesi (8), problem yaşamıyorum (8), uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının görevlerinden başka durumlarda kullanması (6), uygulama öğretmenlerinin tüm sınıfın hâkimiyetini öğretmen adaylarına bırakması (6), öğretmen adaylarının çocuklarla iletişim kuramamaları (6), öğretmen adaylarının sınıf hâkimiyetinde zorlanmaları (5)” olarak belirtmektedirler. Öğretmen adaylarından bazıları araştırmanın bu sorusunu aşağıdaki gibi cevaplamışlardır:

ÖA1 “Stajyer sayısı; okulların fiziki şartlarının uygun olmaması; öğrenciler üzerinde otorite kurmakta zorlanma.” **ÖA8** “KPSS için daha fazla zamanımız olsun isterdim. Staja gittiğim gün ders çalışmıyorum.” **ÖA23** “Öğrencilerin stajyerleri otorite olarak kabul etmemesi; yeterli rehberlik yapılmaması; uygulamada problem yaşanması; stajyer fazlalığı (sınıflarda).” **ÖA37** “Biz bir öğretmen adayız. Yalnız bazı okullarda çocukları okula götürüyoruz. Bu eksiklerin giderilmesi gerekir. Bizi bir öğretmen adayı olarak görmüyorlar.” **ÖA54** “Öğretmenlerle ilgili sorunlar yaşıyo-

ruz. Bizi ne öğretmen konumuna koyuyorlar ne de stajyer. Belli kalıplaşma yaratmaya çalışıyorlar.”

Araştırmanın üçüncü sorusunda Okul Öncesi öğretmen adaylarının yaşadıkları problemleri farklı açılardan değerlendirdikleri görülmektedir. Bu problemler içinde en çok üzerinde durdukları konu ise öğretmen adaylarının uygulama okullarında öğretmenler ve çocuklar tarafından öğretmen gibi görülmemesi durumu oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bu sonuca göre bu durumun öğretmen adayları için ciddi bir problem oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü sorusunda Okul Öncesi öğretmen adaylarına “Öğretmenlik Uygulaması- II dersinde yaşadığınız problemlerin çözülmesinde çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının bu soruya yönelik görüşlerine Tablo 4’te yer verilmektedir:

Tablo 4. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerine ait istatistiksel veriler

Kategoriler	f	%
Uygulama başlamadan önce öğretmenlere bilgilendirme toplantısı yapılmalı	6	12,76
Danışmanların uygulama öğretmenlerine stajyerlerin yapması gerekenleri açıklaması	5	10,63
Çocuklara stajyerlerin öğretmen aday olduğu anlatılmalı	4	8,51
Danışmanların sınıflarda öğretmen adaylarını gözlemlemeleri	3	6,38
Uygulama öğretmenleri ve koordinatörlerin rehberlik yapmaları	3	6,38
Uygulama öğretmenlerine öğretmen adaylarının öğrenci olduğu hatırlatılmalı	2	4,25
Öğretmen adayları çocuklarla empati kurabilmeli	2	4,25
Öğretmen adayları sınıflara düzenli dağıtılmalı	2	4,25
Uygulama süresinde danışmandan danışmana farklılıklar yaşanmamalı	2	4,25
Öğretmenler ve öğretmen adayları arasında olumlu ilişkiler kurulmalı	2	4,25
Uygulamalar not odaklı yapılmamalı	2	4,25
Daha bilinçli öğretmenler yetiştirmek	1	2,12
Velileri bilinçlendirmek	1	2,12
Uygulama günleri artırılmalı	1	2,12
Öğretmen adaylarına sınıflarda daha fazla etkin olabileme fırsatı verilmeli	1	2,12
Uygulama başlamadan önce öğretmen adaylarına bilgilendirme toplantısı yapılmalı	1	2,12
Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının işbirliği yapabilmeli	1	2,12
Öğretmenler ve öğretmen adayları uygulama sürecinde denetlenmeli	1	2,12
Uygulamanın 1.sınıftan itibaren başlaması	1	2,12
4.sınıfta sadece Öğretmenlik Uygulaması dersinin olması	1	2,12
Danışmanlık uygulama sürecinde destekleyici davranmaları	1	2,12

Kategoriler	f	%
Uygulama sürecinin önceden planlanması	1	2,12
Stajyerlerin öğretmen adayı olarak görülmesi	1	2,12
Öğretmen adaylarına uygulama okullarında değer verilmesi	1	2,12
Staj dosyası oluşturmamın bir yararının olması	1	2,12
TOPLAM	47	100

Tablo 4 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri en fazla sırasıyla “uygulama başlamadan önce öğretmenlere bilgilendirme toplantısı yapılmalı (6), danışmanların uygulama öğretmenlerine stajyerlerin yapması gerekenleri açıklaması (4), danışmanların sınıflarda öğretmen adaylarını gözlemlmeleri (3), uygulama öğretmenleri ve koordinatörlerin rehberlik yapmaları (3)” olarak görülmektedir. Öğretmen adaylarından bazıları araştırmanın bu sorusunu şu şekilde cevaplamışlardır:

ÖA12 “Öğretmen ile stajyer arasında olumlu ilişkiler olmalı. Birbirlerine karşı bilgilerini rahat bir şekilde dile getirmelidir.” **ÖA13** “Öğretmenlerin çocuklara öğretmen adaylarını bir öğretmen gibi tanıtmaları gerekir. Disiplini sağlamak açısından.” **ÖA23** “Stajyerler sınıflara düzenli dağıtılmalı. Koordinatörler yeterli rehberlik yapmalı.” **ÖA49** “1.sınıftan itibaren uygulamaya başlamak çünkü ancak o zaman 4.sınıfta çözer hale gelebiliriz.” **ÖA59** “Fakülte danışman hocamızın okul ile ve sınıfta hocaya Öğretmenlik Uygulamasının içeriğini anlatıp neler olması gerektiğini ve bunun dışına çıkılamayacağını anlatmalarını isterdim. Hocalarla okul müdürünün konuşmasını isterdim. Abla-ağabey değil öğretmen olduğumuzu onlara ifade etmelerini isterim.” Araştırmada Okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde yaşadıkları problemlere çözüm önerilerinde en çok üzerinde durdukları konunun iletişim sağlayabilme olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının diğer belirtmiş oldukları önerilerin hayata geçebilmesinde temelde iletişim probleminin çözülmesi yatmaktadır.

4. Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada, Okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersine ilişkin görüşleri tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde Okul öğretmen adaylarının da diğer branşlar ile benzer sonuçlar gösterdiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin katkılarını uygulama/pratik yapma fırsatı vermesi, öğretmenlik mesleği ile ilgili tecrübe kazandırması, çocukları tanıma fırsatı vermesi, çocuklar ile iletişim kurabilme becerisi kazandırması, sınıf yönetimi/kontrolü sağlama tecrübesi kazandırması olarak belirtmişlerdir. Şişman ve Acat (2003) çalışmasında öğretmen adaylarının, kendi öğretmenlik formasyonlarıyla ilgili algıları, uygulama öncesi ve uygulama sonrasında anlamlı derecede farklılaştığını tespit etmişlerdir. Baran vd. (2015) çalışmasında, öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersini, kendilerine deneyim ve tecrübe kazan-

dırdığı için yararlı ve gerekli gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Özyay Köse (2014) çalışmasında, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine olumlu baktığını ve bu derslerin eğitim fakültelerinde kesinlikle olması gerektiğine inandıklarını belirtmektedir. Çiçek ve İnce (2005) çalışmasında öğrencilerin Öğretmenlik Uygulaması dersinin sonunda eğitim ve öğretime ilişkin sınıf disiplini ve kontrol, sınıf yönetimi, alan bilgisi konularında öğrendiklerinden hoşnut olduklarını tespit etmişlerdir. Öksüz ve Coşkun (2012) çalışmasında, Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adaylarının öz-yeterlilik seviyesini önemli seviyede artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Görgen, Çokçalışkan ve Korkut (2012) çalışmasında, Öğretmenlik Uygulaması dersinin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %30'unun öğretmenlik yeterliliklerini kazandırmada en etkili ders olarak gördükleri; meslek yeterliliklerini kazandırması bakımından ise öğretmen adaylarının orta düzeyde gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Eker (2015) çalışmasında Öğretmenlik Uygulaması dersinin, öğretmen adaylarının mesleki yeterlik düzeylerinin artmasında olumlu katkısı olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Değirmençay ve Kasap (2013) çalışmasında öğretmen adayları, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini önemli gördükleri ve gerekli bir ders olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Demir ve Çamlı (2011) çalışmasında, Sınıf ve Okul Öncesi Öğretmenliği öğretmen adaylarının uygulama okullarında idareci, uygulama öğretmeni ve öğrencilerden olumsuz yaklaşımlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşmışlardır. Sarıçoban (2008) çalışmasında, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin öğretmen adaylarına eğitimci olarak profesyonel bir bakış açısı kazandırması ve derslerinin öğretmen adaylarının eğitim sistemini tam olarak anlamalarını sağladığı bulgularına ulaşmıştır. Karadüz vd. (2009) çalışmasında, öğretim süreciyle ilgili uygulama çalışmalarının öğretmen adaylarına katkı sağladığı yönünde bulgulara ulaşmıştır. Becit vd. (2009) çalışmasında, öğretmen adaylarının okul uygulama dersleri hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu, bu derslerin kendilerini öğretmenlik mesleğine hazırladığı, öğretmenlik tecrübesi kazandırdığı ve öğretmenlik mesleğine ilişkin farkındalık oluşturduğu sonucuna varmıştır. Kana (2014) çalışmasında, Öğretmenlik Uygulamasının en önemli etkisinin öğretmen adaylarına tecrübe kazandırması ve onların heyecanlarını yenmelerini sağlaması olduğuna ulaşmıştır. Literatürdeki bu araştırmalardan elde edilen sonuçların öğretmen adaylarına deneyim kazandırması ve öğretmenlik mesleğini tanıtmaya olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adaylarına kazandırdığı en önemli katkıların deneyim kazandırmak ve öğretmenlik mesleğini tanıtmak olduğu söylenebilir. Literatürdeki bu sonuçlar ile araştırmadan elde edilen en önemli sonuçların benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması-II dersinden beklentilerini daha fazla uygulama yapabilme fırsatı sunması, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına rehber olmaları, öğretmenlik mesleğine hazırlaması, beklentim yok, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına öğretmen gibi davranması olarak belirtmektedirler. Çiçek ve İnce (2005) çalışmasında, dönem başında bu dersten beklentilerini öğretmenlik deneyimi kazanma olduğu ve dönem sonunda bunun elde edildiği sonucuna

ulaşmışlardır. Mete (2013) çalışmasında öğretmen adaylarının beklentilerini bu dersten sorumlu öğretim üyesinin seçilmesinde ve görevlendirilmesinde seçici olunması, öğretmen adayları ile uygulama okuluna gidebilmesi için üzerindeki ders yükünün az olması, bu ders için alınacak ücretlerin iyileştirilmesi gerektiğini tespit etmiştir. Uygulama okulundaki danışman öğretmenin de gerekli dönütleri ve değerlendirmeleri yapabilecek yeterlilikte olması bu dersin niteliğini arttırmada etkili olduğunu belirtmektedir. Demir ve Çamlı (2011) çalışmasında, öğretmen adaylarının karşılaştıkları güçlüklerin tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınmasından bahseder. Literatürdeki bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar ile araştırmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının beklentilerinin Öğretmenlik Uygulaması dersinin daha iyi ve etkili gerçekleştirilebilmesine yönelik olduğu görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adayları Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemleri uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını öğretmen gibi görmemesi, çocukların öğretmen adaylarını bir otorite olarak görmemesi, problem yaşamıyorum, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının görevlerinden başka durumlarda kullanması, uygulama öğretmenlerinin tüm sınıfın hâkimiyetini öğretmen adaylarına bırakması, öğretmen adaylarının çocuklarla iletişim kuramamaları, öğretmen adaylarının sınıf hâkimiyetinde zorlanmaları olarak belirtmektedirler. Yalın Uçar (2012) çalışmasında, öğretmen adaylarının uygulama okulu ve sistem yürütücülerini problem olarak nitelendirdikleri görülmektedir. Baran vd. (2015) çalışmasında, öğretmen adaylarının önemli bir kesiminin uygulamalar sırasında iletişim sıkıntıları yaşadıklarını, uygulama öğretmenin kendilerini önemsemediğini ve arka planda kaldıklarını belirttikleri görülmektedir. Çepni ve Aydın (2015) çalışmasında, okul uygulamalarında yaşanan sorunları okullara ulaşım ile ilgili sorunlar olması, öğretmen adaylarının uygulama okullarında sayılarının fazla olması, uygulama okullarının olanaklarının yetersiz olması ve denetim eksikliği olarak tespit etmişlerdir. Sılay ve Gök (2004) çalışmasında, öğretmen adaylarının %31.7'sinin uygulama kapsamında fakülte-okul işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürümediği sonucuna ulaşmıştır. Karaca ve Aral (2011) çalışmasında, öğretmen adaylarına yöneticiler veya öğretmenler tarafından gerekli bilgilendirmenin yapılmadığını, öğretmen adaylarının çocuklara abla, abi olarak tanıştırdıkları ya da hiçbir şekilde tanıştırılmadıkları; uygulama sınıflarının dar olduğu, araç-gereç ve köşelerin yetersiz olduğu, sınıf mevcudunun fazla olduğu; hazırladıkları planlar ve uygulamalar hakkında öğretmen adaylarının yarısından fazlasına öğretmenin yönlendirmede bulunduğu, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve sınıf öğretmenin beklentilerinin uyuşmadığı, değerlendirme konusunda da tutarsız oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Seçer, Çeliköz ve Kayılı (2010) çalışmasında, okul uygulamalarında yaşanan sorunları uygulama öğretmenlerinin Okul Deneyimi ders içeriklerini bilmemeleri, öğretmen adaylarına karşı olumsuz tutum sergilemeleri, okul ve üniversite arasında işbirliği, iletişim ve koordinasyon sağlanamaması, okullara ulaşım ile ilgili sorunlar yaşanması, öğretmen adaylarının uygulama alanlarında motive olamamaları, sayılarının fazla olması, sorumluluklarını bilmemeleri, denetim eksikliği ve uygulama okulu azlığı şeklinde belirtmektedirler. Paker (2008) çalışma-

sında, öğretmen adaylarının en çok şikâyet ettikleri konunun gözlemlendikleri dersin iyi bir şekilde planlanmaması ve sunumuna yönelik kendilerine yeterince dönüt sağlanmadığı şeklindedir. Kana (2014) çalışmasında, öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersinde uygulama öğretmeninden kaynaklanan sorunlara, okuldaki öğrencilerden ve okul yönetiminden kaynaklanan sorunlara ve öğretmen adaylarının kendilerine ait uygulamada yaşadığı sorunlara değindiklerini tespit etmiştir. Ayrıca öğretmen adayları, KPSS yüzünden derse karşı tam olarak motive olamadıklarını belirtmektedirler. Baştürk (2009) çalışmasında, öğretmen adaylarının ders anlattıkları saatin az olduğu veya adaydan adaya değiştiği görüldüğü sonucuna ulaşmıştır. Oğuz ve Avcı (2014) çalışmasında öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik öğrencilerle yaşadıkları sorunların büyük bir kısmını iletişim problemi ve saygılı davranma konusunda olduğunu tespit etmişlerdir. Literatürdeki bu çalışmalarda en çok üzerinde durulan konuların öğretmenler, öğrenciler ve fakülte-okul arasındaki iletişim/iletişimsizlik ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu bağlamda literatürdeki bu sonuçlar ile araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik taşıdığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması-II dersinde karşılaştıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri uygulama başlamadan önce öğretmenlere bilgilendirme toplantısı yapılmalı, danışmanların uygulama öğretmenlerine stajyerlerin yapması gerekenleri açıklaması, danışmanların sınıflarda öğretmen adaylarını gözlemlemeleri, uygulama öğretmenleri ve koordinatörlerin rehberlik yapmaları şeklindedir. Baran vd. (2015) çalışmasında öğretmen adayları, bu dersin saat sayısının artırılması gerektiğini, KPSS ve mezuniyet kaygısının yaşandığı son sınıfta verilmemesi, bu dersin lisans süresi boyunca eğitim ve öğretim programı içinde dengeli bir şekilde verilmesi gerektiğini dile getirmektedirler. Çepni ve Aydın (2015) çalışmasında, sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerilerini üniversite ve uygulama okulları arasında işbirliğini sağlaması, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlere yakın okulların uygulama okulu olarak seçilmesi, uygulama saatlerinin, denetimlerin ve uygulama okullarının sayılarının artırılması, öğretmen adaylarının derslerinde öğrenci merkezli öğretim yöntem ve teknikleri kullanması gerektiğini belirtmektedir. Sılay ve Gök (2004) çalışmasında, uygulama öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamaları başlangıcında adaylara mesleğin gerektirdiği rol ve davranışları ayrıntılı bir şekilde basite indirgeyerek açıklamaları gerektiğini belirtmektedirler. Seçer, Çeliköz ve Kayılı (2010) çalışmasında çözüm önerilerini üniversite ve uygulama okulları arasında işbirliği sağlanması, rehber öğretmenlere yönelik bilgilendirici toplantıların düzenlenmesi, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlere yakın okulların uygulama okulu olarak seçilmesi, uygulama saatlerinin, denetimlerin ve uygulama okullarının sayılarının artırılması şeklinde belirtmektedirler. Değirmençay ve Kasap (2013) çalışmasında, öğretmen adaylarının öğretim görevlileri ile uygulama rehber öğretmeniyle olan ilişkilerini güçlendirmek için Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine istekli öğretim elemanı ve rehber öğretmenlerin girmesini önermektedir. Ayrıca uygulama dersleri başlamadan önce görev alacak kişilerin daha detaylı bir şekilde bilgilendirilmelerini belirtmektedirler. Görgeç vd. (2012) çalışmasında, problemlerin

giderilmesi için Öğretmenlik Uygulaması dersinin meslek yeterliliklerini kazandırma yolunda işlevselliğinin artırılması açısından ders süreci, öğretim üyesi, öğretmen ve öğretmen adayı ile ilgili olduğunu belirtir. Demir ve Çamlı (2011) çalışmasında, öğretmen adaylarının karşılaştıkları güçlüklerin tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınmasından bahseder. Karadüz vd. (2009) uygulama öğretmenleriyle birlikte danışman öğretim elemanı, uygulama okulunun durumu da dersin etkililik düzeyine tesir ettiklerini belirtmektedirler. Şimşek vd. (2013) çalışmasında eğitici ve yönetici personel, Öğretmenlik Uygulaması dersinin daha etkin işlenebilmesi için her eğitime düşen öğretmen adayı sayısının azaltılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ünver (2003) uygulama okulu yöneticisi, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının karşılıklı olarak sorumluluklarına ilişkin yeterli bilgiye sahip olduklarını söylemenin güç zor olduğundan bahseder. Literatürdeki bu çalışmalarda en çok üzerinde durulan konunun okulu yöneticisi, uygulama öğretmeni, öğretmen adaylarının ve fakülte öğretim elemanlarının iletişim içinde bulunması yönünde olduğu görülmektedir. Ayrıca okullarda öğretmen adayına karşı öğretmen ve öğrencilerin nasıl davranması gerektiğine ilişkin bulgulara da rastlanılmıştır. Literatürdeki bu sonuçlar ile araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik göstermesi bu araştırmadan elde edilen sonuçları desteklemesi yönüyle önem taşımaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak şu öneriler getirilebilir:

- Öğretmenlik Uygulaması-II dersinin daha etkili ve verimli uygulanabilmesi için uygulama okulu yöneticisi, uygulama öğretmeni, öğretmen adayları ve fakülte öğretim elemanları arasındaki iletişimsizlik giderilebilir.
- Öğretmen adayının Öğretmenlik Uygulaması sırasındaki durumu belirlenmelidir. Öğretmen adayı mı? Öğretmen mi? Öğrenci mi? karmaşası giderilebilir.
- Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi gibi staj derslerinin 1., 2. ve 3. sınıflarda uygulanabilirliği tartışılabilir.
- Fakülte öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına daha iyi rehberlik etmeleri önerilebilir.
- Öğretmen adaylarının yaşadıkları problemlerin onlarda öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz tutumlar oluşturmaması için karşılaştıkları problemler tespit edilerek giderilebilir.

5. KAYNAKÇA

Acheson, K. A., & Gall, M. D. (1980). Techniques in the clinical supervision of teachers.

- London: Longman.
- Akpınar, M., Çolak, K. ve Yiğit, E.Ö. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yeterliklerine yönelik uygulama öğretmenlerinin görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 36, 41-67.
- Baran, M., Yaşar, Ş. ve Maskan, A. (2015). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 230-248.
- Barnes, R. (2010). Cooperating Teacher Effectiveness as Perceived by Student Teachers and Cooperating Teachers in Ohio Agricultural Education. Yayınlanmamış doktora tezi. Ohio State University.
- Baştürk, S. (2009). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 439-456.
- Becit, G., Kurt, A. A. ve Kabakçı, I. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 9 Sayı: 1, 169-184.
- Çepni, S. (2014). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. 7. Baskı, Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çepni, O. ve Aydın, F. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *TSA*, Yıl: 19, Sayı: 2, 285-304.
- Çiçek, Ş. ve İnce, L. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşleri. *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 16 (3), 146-155.
- Değirmençay, Ş. A. ve Kasap, G. (2013). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Demircioğlu, İ. H. (2010). Etkili öğretmen, İ. H. Demircioğlu (Ed.) içinde. *Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması (1-13)*. Yenilenmiş 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demir, Ö. ve Çamlı, Ö. (2011). Öğretmenlik Uygulaması dersinde uygulama okullarında karşılaşılan sorunların sınıf ve okul öncesi öğretmenliği öğrenci görüşleri çerçevesinde incelenmesi: Nitel bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (1), 117-139.
- Dursun, Ö.Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 25, 159-178.
- Eker, C. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilikleri kazanmalarına üzerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim araştırmaları Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 4, Makale No: 26, 246-256.
- Fakülte-Okul İşbirliği. (1998). YÖK Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi. *Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitim*, Ankara.
- Göktaş, Ö. ve Şad, S. N. (2014). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersi uygulama öğretmenlerinin seçim süreci: Ölçütler, sorunlar ve öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 115-128.
- Görgeç, İ., Çokçalışkan, H. ve Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 28, 56-72.

- Işkoğlu, N., İvrend, A. ve Şahin, A. (2007). Öğretmenlik Uygulaması sürecine öğretmen adaylarının görüşüyle derinlemesine bir bakış. *Eurasian Journal of Educational Research*, 26, 131-142.
- Kana, F. (2014). Türkçe eğitiminde öğretmenlik uygulaması dersi: bir durum çalışması. *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl 7, Sayı XVII, 745-764.
- Karaca, N. H. ve Aral, N. (2011). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27-29 April, Antalya-Turkey.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. ve İlbay, B. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 11, 442-455.
- Mete, Y. A. (2013). Okul Uygulaması dersine yönelik öğretmen adayı, öğretmen ve okul yöneticilerinin sahip oldukları metaforlar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 249-274.
- Oğuz, S. ve Avcı, E. (2014). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, Vol 3 (3), 40-53.
- Orhan, K. (2010). Bilim ve araştırma yaklaşımları, E. Tutar ve C. Gariper (Ed.) içinde. *Bilimsel araştırma yöntemleri* (53-73). İstanbul: Lord Matbaacılık.
- Öksüz, Y. ve Coşkun, K. (2012). Öğretmenlik Uygulaması I-II derslerinin zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılamaları üzerindeki etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, 131-155.
- Özay Köse, E. (2015). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen- öğretim elemanı tutumları (Erzurum örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-17.
- Özenç, M. (2014). Temel kavramlar, yasal çerçeve ve sorumluluklar. Vedat Aktepe, Elvan Yalçınkaya (Ed.) içinde. *Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması* (2-17). Ankara: Pegasus Akademi.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik Uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1) 23, 132-139.
- Sarıçoban, A. (2008). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 28, Sayı 3, 31-55.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: VII, Sayı: I, 128-152.
- Sılay, İ. ve Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Şimşek, S., Alkan, V. ve Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik Uygulamasına ilişkin nitel bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 34, 63-73.
- Şişman, M. ve Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 1, Sayfa: 235-250.

- Ünver, G. (2003). Öğretmenlik Uygulamasında işbirliği: Bir durum çalışması. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 1, 87-100.
- Yalın Uçar, M. (2012). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin durum çalışması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12(4), 2637-2660.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. İlköğretim Online, 3(2), 54-59.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Wagler, R. R. (2007). Assessing The Impact Of Vicarious Experiences On Preservice Elementary Science Teacher Efficacy And Preservice Elementary Teacher Efficacy. Yayımlanmamış doktora tezi. Oklohama State University. Oklahoma.